

Nemzeti Információs és Dokumentációs Központ Nigéria számára: néhány gyakorlati szempont

A javasolt Nemzeti Információs és Dokumentációs Központ (*National Information Documentation Centre = NIDOC*) fő feladata az volna, hogy hozzáférést biztosítson Nigéria nemzeti információforrásaihoz a társadalom minden szektorában. Ezek optimális kihasználását kellene megteremtenie, nevezetesen az információs szolgáltatások megszervezése, az információforrások rugalmas kölcsönzési és elosztási elveinek kimunkálása, a hatékony információterjesztési politika elfogadtatása révén.

A fentiek részfeladatai lehetnek:

- ▶ együttműködés az információcseré területén más országok hasonló intézményeivel és nemzetközi szakmai szervezetekkel, továbbá azok indexelő és referáló szolgáltatásaival;
- ▶ fordítási szolgáltatás;
- ▶ referenszszolgáltatás, azaz a különféle információs jelentések elemzése, befejezett és folyamatban levő kutatásokról szóló információk, külső információk „újracsomagolása” és továbbítása helyi felhasználóknak;
- ▶ reprográfiai szolgáltatások a nem publikált és efemer irodalomhoz való jobb hozzáférés érdekében;
- ▶ az országban folyó könyvtári és információs szakmai munka javítása továbbképzés útján.

A rossz gazdasági helyzet folytán egy beruházásigényes, önálló intézmény létesítése lehetetlen, viszont a NIDOC létrehozható lenne a Nemzeti Könyvtár keretében.

A Nemzeti Könyvtár fő feladatai a következők:

- ▶ a fejlesztés támogatása;
- ▶ teljességre törekvő gyűjtemény kialakítása és hozzáférhetővé tétele bel- és külföldön;
- ▶ az információáramlás biztosítása Nigéria és más országok között.

A Nemzeti Könyvtár – teljeskörűen – köteles példányokban részesülni. Nemzeti bibliográfiai funkciót is ellát a *Nigériai Nemzeti Bibliográfia*, a *Nemzeti Központi Katalógus* és az *Időszaki Kiadványok Nemzeti Lelő-*

helyjegyzéke kiadásával. A Nemzeti Könyvtárban adják ki a nigériai ISBN- és ISSN-számokat.

A NIDOC jövőbeni tevékenységéhez kapcsolódó tevékenység még a Nemzeti Könyvtárban a Nemzeti Olvasásfejlesztési Program és a Nemzeti Copyright Központ működtetése, továbbá a nemzeti könyvtárstatistikai funkciók ellátása.

A Nemzeti Könyvtárnak a felhasználói vizsgálatokban szerzett tapasztalata is hozzájárulna a NIDOC jó működéséhez. Többek között Ibadan városában végeztek vizsgálatot mérnökök körében.

A Nemzeti Központi Katalógus még nem készült el, mivel a manuális előállítás, a nem megfelelő munkatársi gárda és az egységes katalogizálás hiánya ezt mindeddig megakadályozta. A legjobb megoldás a számítógépesítés volna, de mostanáig erre nem volt példa Nigériában. A gépesítést akadályozzák a kedvezőtlen időjárási körülmények (hőség, poros levegő), előre nem látható áramszünetek, rossz telefonszolgáltatás, a megfelelően képzett és motivált hazai és külföldi szakemberek hiánya. Meg kell vizsgálni, hogy a nemzeti kiadványok mennyisége indokolná-e egy nagyszámítógép beszerzését.

Az első nigériai könyvtárosképző felsőoktatási intézmény 1960-ban alakult, és öt további követte. A tantervekben nem szerepel az információtechnika oktatása, holott szükséges lenne ennek bevezetése. Minden könyvtári tanszéken legalább egy-egy mikroszámítógép kellene megfelelő szoftverekkel, szimulációs mintaadatbázisokkal, megfelelő telekommunikációs rendszerrel, néhány intelligens terminállal és modemekkel, továbbá CD-ROM-okkal. Viszont máris jó képzési-oktatási tapasztalatok vannak az egyszerű és olcsó optikai eszközök felhasználása terén.

NWEKE, K. M. C.: A National Information Documentation Centre for Nigeria: some practical considerations. = Information Development, 8. köt. 4. sz. 1992. p.228–232./

(Koltay Tibor)

Tudományos és műszaki információ Ghánában

A fejlődő országokban a kutatási tevékenység szinte teljes egészében állami feladat. Ghánában is a legtöbb kutatóintézetet a Tudományos és Ipari Kutatási Bizottság (*Council for Scientific and Industrial Research = CSIR*) fogja össze.

Az államtól való függés hátránya, hogy

- ▶ az alapkutatás adminisztratív és politikai keretbe kerül, ami ellentmondhat a kutatás megkövetelte jellemzőknek;
- ▶ a tudósok közszolgálati alkalmazottak;
- ▶ a finanszírozás és a menedzsment rugalmatlan.